

Årsplan i norsk 4.trinn 2020/2021

Skole: Elvetun skole, Dyrøy kommune

Faglærer: Ann Monika Lysaker Bergheim

Læreverk:

- Zeppelin; lesebok 4 og arbeidsbok til lesebok 4 og språkbok 4, alle med trykkskrift.
- Boka «Jeg skriver stavskrift 2». Elevene arbeider i eget tempo.
- Ulike nettsted brukes ved behov, blant annet salaby.no.

Kjerneelementer:

Kjerneelementene i faget er førende for hva eleven skal arbeide med og lære i faget i løpet av grunnskolen.

Tekst i kontekst

Elevene skal lese tekster for å oppleve, bli engasjert, undre seg, lære og få innsikt i andre menneskers tanker og livsbetingelser. Norskfaget bygger på et utvidet tekstbegrep. Dette innebærer at elevene skal lese og oppleve tekster som kombinerer ulike uttrykksformer. De skal utforske og reflektere over skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk, på svensk og dansk, og i oversatte tekster fra samiske og andre språk. Tekstene skal knyttes både til kulturhistorisk kontekst og til elevenes egen samtid.

Kritisk tilnærming til tekst

Elevene skal kunne reflektere kritisk over hva slags påvirkningskraft og troverdighet tekster har. De skal kunne bruke og variere språklige og retoriske virkemidler hensiktsmessig i egne muntlige og skriftlige tekster. De skal vise digital dømmekraft og opptre etisk og reflektert i kommunikasjon med andre.

Muntlig kommunikasjon

Elevene skal få positive opplevelser ved å uttrykke og utfolde seg muntlig. De skal lytte til og bygge på andres innspill i faglige samtaler. De skal presentere, fortelle og diskutere på hensiktsmessige måter både spontant og planlagt, foran et publikum og med bruk av digitale ressurser.

Skriftlig tekstsaking

Elevene skal få oppleve skriveopplæringen som meningsfull. De skal kunne skrive på hovedmål og sidemål i ulike sjangre og for ulike formål, og de skal kunne kombinere skrift med andre uttrykksformer. Videre skal de kunne vurdere andres tekster og bearbeide egne tekster ut fra tilbakemeldinger.

Språket som system og mulighet

Elevene skal utvikle kunnskaper om og et begrepsapparat for å beskrive grammatiske og estetiske sider ved språket. De skal beherske etablerte språk- og sjangernormer, og kunne leke, utforske og eksperimentere med språket på kreative måter.

Språklig mangfold

Elevene skal ha kunnskap om dagens språksituasjon i Norge og utforske dens historiske bakgrunn. De skal ha innsikt i sammenhengen mellom språk, kultur og identitet og kunne forstå egen og andres språklige situasjon i Norge.

Lærestoff som er merket rødt, har ikke blitt brukt i undervisning likevel.

Kompetansemål	Tema	Uke	Lærestoff/ innhold	Arbeidsmåter
<p>Opplæringen i norsk og gir svært variert undervisning, noe som gjør at vi ofte kommer innom mange kompetansemålene i løpet av uka, samtidig som elevene strekker seg mot kjerneelementene i faget. Kun enkelte kompetansemål har jeg plassert i spesielle uker. Resten som følger under, hører i stor grad til arbeidet gjennom hele skoleåret.</p> <ul style="list-style-type: none"> lese og lytte til fortellinger, eventyr, sangtekster, faktabøker og andre tekster på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samiske og andre språk, og samtale om hva tekstene betyr for eleven velge bøker fra bibliotek ut fra egne interesser og leseferdigheter lese tekster med flyt og forståelse og bruke lesestrategier målrettet for å lære samtale om forskjellen mellom meninger og fakta i tekster holde muntlige presentasjoner med og uten digitale ressurser kombinere ulike uttrykksformer i sammensatte tekster	Tema: Skolestart	34	Zeppelin lesebok:6-7 Arbeidsbok til lesebok: 4-5	<p><i>Gjennom hele året vil vi bruke følgende arbeidsmåter:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Lese Uttrykke seg skriftlig Regne
	2 Å skrive replikker 3 Mer om replikker	35	Zeppelin språkbok: 9-14 Zeppelin lesebok: 8-12 Arbeidsbok til lesebok: 6-7	
	4 Å dramatisere	36	Zeppelin språkbok: 15-17 Zeppelin lesebok:13-15	
	5 Sammensatte ord	37	Zeppelin språkbok: 18-19 Zeppelin lesebok: 18-20 Arbeidsbok til lesebok: 9	
	8 Å skrive dikt	38	Zeppelin språkbok: 28-33 Zeppelin lesebok: 28-29 Arbeidsbok til lesebok:14-15	
	10 Ord med kj-lyd	39	Zeppelin språkbok: 36-37 Zeppelin lesebok: 30-32 Arbeidsbok til lesebok:16	
	11 Lag eller kort vokal?	40	Zeppelin språkbok: 38-39 Zeppelin lesebok: 34-35 Arbeidsbok til lesebok:43	
	12 En eller to konsonanter?	41 (Høstferie ons til fre)	Zeppelin språkbok: 40-43 Zeppelin lesebok: 36	
	14 Å lese tabeller	42	Zeppelin språkbok: 50-51 Zeppelin lesebok:43-45 Arbeidsbok til lesebok:20-21	
16 Diftonger	43	Zeppelin språkbok: 55-56		

<ul style="list-style-type: none"> • følge opp innspill fra andre i faglige samtaler og stille oppklarende og utdypende spørsmål • beskrive, fortelle og argumentere muntlig og skriftlig og bruke språket på kreative måter • skrive tekster med funksjonell håndskrift og med tastatur • bruke komma og andre skilletegn i tekster • reflektere over hvordan språkbruken vår påvirker andre, og hvordan vi tilpasser og endrer språket i ulike situasjoner • Utforske forskjeller og likheter mellom skrivning på hovedmål og sidemål 			Zeppelin lesebok: 56 Arbeidsbok til lesebok: 22-23	• Uttrykke seg muntlig
	Avisuke	44	Lese avis Gjøre oppgaver til avisen	
	18 Å skrive nøkkelord	45	Zeppelin språkbok: 60-62 Zeppelin lesebok: 62-66 Arbeidsbok til lesebok:28-29	• Arbeide digitalt
	20 Eventyr	46	Zeppelin språkbok: 68-72 Zeppelin lesebok: 83-85 (86-87) Arbeidsbok til lesebok:36-37	• Samarbeid
	21 De samlet eventyr	47 (fri man og tirs)	Zeppelin språkbok: 73-76 Zeppelin lesebok: 88-89 Arbeidsbok til lesebok:38-39	• Individuelt arbeid
	22 Tegneserie	48	Zeppelin språkbok: 77-83 Zeppelin lesebok: 90-96	
	23 Hva er forskjellig og hva er likt	49	Zeppelin språkbok: 84-86 Zeppelin lesebok: 21-24	• Fortelle fra egne erfaringer
	24 For og imot	50	Zeppelin språkbok: 87-89 Zeppelin lesebok: 112-115 Arbeidsbok til lesebok: 35	
	Tema: Jul	51		
	25 Intervju	1	Zeppelin språkbok: 90-93 Zeppelin lesebok: 116-119 Arbeidsbok til lesebok: 34, 42	• Lytte
	26 Ord med sj-lyd 27 Når sj-lyden skrives med skj	2	Zeppelin språkbok: 94-97 Zeppelin lesebok: 120-121 Arbeidsbok til lesebok: 32-33	
	28 Når sj-lyden skrives med sj 29 Når sj-lyden skrives med sk	3	Zeppelin språkbok: 98-101 Zeppelin lesebok: 25-27 Arbeidsbok til lesebok:10-13	• Løse oppgaver
	30 Å begynne en fortelling (Kapitlene 30-34 er en del av det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring)	4	Zeppelin språkbok: 102-104 Zeppelin lesebok: 122-124 Arbeidsbok til lesebok:44-45	• Tegne
31 Å avslutte en fortelling	5	Zeppelin språkbok: 105-106 Zeppelin lesebok: 128-129		

	32 Å variere språket i tekster	6	Zeppelin språkbok: 107-108 Zeppelin lesebok: 130-132 Arbeidsbok til lesebok:48-49	<ul style="list-style-type: none"> • Fargelegge • Spille
	33 Å skrive er å velge	7 (Vinterferie uke 8)	Zeppelin språkbok: 109-111 Zeppelin lesebok: 133-136	
	34 Å kle på tekster	9	Zeppelin språkbok: 112-116 Zeppelin lesebok: 137-141 (142-145) Arbeidsbok til lesebok: 50, 51	
	35 Ord med j-lyd 36 Når j-lyden skrives hj	10	Zeppelin språkbok: 117-119 Zeppelin lesebok: 146-148 Arbeidsbok til lesebok: 52-53	
	37 Når j-lyden skrives gj 38 Når j-lyden skrives g	11	Zeppelin språkbok: 120-123 Zeppelin lesebok: 37-42 Arbeidsbok til lesebok: 17-19	
	Tema: påske	12 (Påskeferie uke13)		
<ul style="list-style-type: none"> • bruke fagspråk om setningsoppbygning og bøyning av verb, substantiv og adjektiv i samtaler om språk og om egne og andres tekster 	39 Ordklassene substantiv	14 (Fri man)	Zeppelin språkbok: 124-125 Zeppelin lesebok: 149-151	
	40 Mer om substantiv	15	Zeppelin språkbok: 126-129 Zeppelin lesebok: 152-156 Arbeidsbok til lesebok: 54-55	
	41 Ordklassene verb	16	Zeppelin språkbok: 130-131 Zeppelin lesebok: 50-52 Arbeidsbok til lesebok: 24-25 +(26)	
	42 Mer om verb	17	Zeppelin språkbok: 132-135 Zeppelin lesebok: 157-160 Arbeidsbok til lesebok: 56-57	
	43 Ordklassen adjektiv	18	Zeppelin språkbok: 136-138 Zeppelin lesebok: 161-164 Arbeidsbok til lesebok:58-59	
	Tema: 17.mai	19		

		(Fri tors og fre)		
	44 Ord med <i>ng</i>-lyd	20 (Fri man)	Zeppelin språkbok: 139-141 Zeppelin lesebok: 165-168 Arbeidsbok til lesebok:60-61	
<ul style="list-style-type: none"> Utforske og formidle tekster gjennom samtale, skriving, lek, bevegelse og andre kreative uttrykk 	45 Å fortelle med kroppen	21 (Fri man)	Zeppelin språkbok: 142-145 Zeppelin lesebok: 169-171	
<ul style="list-style-type: none"> Utforske og samtale om språklig variasjon og mangfold i nærmiljøet 	47 Les tekster på dialekt	22	Zeppelin språkbok: 150-152 Zeppelin lesebok: 172-173 og 176 Arbeidsbok til lesebok:?	
<ul style="list-style-type: none"> Sammenligne ord og uttrykk i norsk og andre språk 	48 Les dansk og svensk	23	Zeppelin språkbok: 153-157 Zeppelin lesebok: 16-17 Arbeidsbok til lesebok: 8	
	Tema: Sommer	24	Zeppelin språkbok: Zeppelin lesebok: 58-61 og 174-175 Arbeidsbok til lesebok: 27,62-63	

Årsplan i engelsk 4.trinn 2020/2021

Skole: Elvetun skole, Dyrøy kommune

Faglærer: Ann Monika Lysaker Bergheim

Læreverk: Stairs 4; My Textbook og My Workbook med tilhørende nettsted: <https://stairs1-4.cappelendamm.no/>

- I tillegg brukes kopier og ulike nettsted ved behov, blant annet salaby.no.
- Elevene er direkte involvert i opplæringen ved at vi benytter engelske sanger og sangtekster som de liker. Jeg vil også bruke engelske sangtekster som passer opp mot de tverrfaglige tema som vi skal jobbe med gjennom året.

Kjerneelementer i faget:

Kjerneelementene i faget er førende for hva eleven skal arbeide med og lære i faget i løpet av grunnskolen.

Kommunikasjon

Kommunikasjon innebærer å skape mening med språk og å kunne bruke språket i formelle og uformelle sammenhenger. Elevene skal ta i bruk egnede strategier for å kommunisere muntlig og skriftlig i forskjellige situasjoner og ved å bruke ulike medier og kilder. Elevene skal få oppleve, bruke og utforske språket fra første stund. Opplæringen skal legge til rette for at elevene får utfolde seg og samhandle i autentiske og praktiske situasjoner.

Språklæring

Språklæring innebærer å utvikle språkbevissthet og kunnskap om engelsk som system og å kunne bruke språklæringsstrategier. Kunnskap om hvordan språkløyer, ordforråd, og ord-, setningsstrukturer og tekststrukturer brukes, gir elevene valg og muligheter i kommunikasjon og samhandling. Språklæring innebærer å se sammenhenger mellom engelsk og andre språk elevene kan, og å forstå hvordan engelsk er bygget opp.

Møte med engelskspråklige tekster

Språklæringen skjer i møte med engelskspråklige tekster. Tekstbegrepet brukes i vid forstand: muntlige og skriftlige, trykte og digitale, grafiske og kunstneriske, formelle og uformelle, skjønnlitterære og sakpregede, fra nåtid og fortid. Tekstene kan inneholde skrift, bilder, lyd, tegninger, grafer, tall og andre uttrykksformer som er satt sammen for å understreke og formidle et budskap. Arbeid med engelskspråklige tekster bidrar til å gi elevene kunnskap om og erfaring med språklig og kulturelt mangfold, og også innsikt i urfolks levemåter, tenkesett og tradisjoner. Gjennom å reflektere over, tolke og kritisk vurdere ulike typer engelskspråklige tekster skal elevene tilegne seg språk og kunnskap om kultur og samfunn. Elevene utvikler med dette interkulturell kompetanse slik at de kan forholde seg til ulike levemåter, tenkesett og kommunikasjonsmønstre. Elevene skal få et grunnlag for å se sin egen og andres identitet i en flerspråklig og flerkulturell sammenheng.

Kompetansemål	Tema	Uke	Lærestoff/ innhold	Arbeidsmåter
<p>Opplæringen i engelsk og læreverket Stairs gir svært variert undervisning, noe som gjør at vi i stor grad kommer innom alle kompetansemålene i alle kapitlene, samtidig som elevene strekker seg mot kjerneelementene i faget.</p> <p>Mål for opplæringen er at eleven skal kunne</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utforske ulike ordbøker og hvordan de kan brukes i språklæring • bruke digitale ressurser til å utforske språket og samhandle med andre 	<p>Welcome back</p>	34	<p>My Textbook: 5 My Workbook: 3 Kopier og nettressurser</p>	<p><i>Gjennom hele året vil vi bruke følgende arbeidsmåter:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lese • Uttrykke seg skriftlig • Regne • Uttrykke seg muntlig
	<p>1 Back to school</p>	35	<p>My Textbook: 6-7 My Workbook: 4-5 Kopier og nettressurser</p>	
		36	<p>My Textbook: 8-10 My Workbook: 6-7 Kopier og nettressurser</p>	
		37	<p>My Textbook: 11-12 My Workbook: 8-9 Kopier og nettressurser</p>	
		38	<p>My Textbook: 13 og 15 My Workbook: 11 og 13 Kopier og nettressurser</p>	
		39	<p>My Textbook: 14 My Workbook: 10 og 12 Kopier og nettressurser</p>	
		<p>2 It's getting darker</p>	40	
	41 <small>(Høstferie ons, tors og fre)</small>		<p>My Textbook: 20 My Workbook: 15 Kopier og nettressurser</p>	
	42		<p>My Textbook: 18-19 My Workbook: 16-17 Kopier og nettressurser</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • utforske og bruke det engelske alfabetet og uttalemønstre i varierte lek- sang- og språklæringsaktiviteter • lytte til og forstå ord og uttrykk i tilpassede tekster • bruke noen vanlige småord, høflighetsuttrykk og enkle fraser og setninger for å få hjelp til å forstå og bli forstått • delta i samtaler om egne og andres behov, følelser, dagligliv og interesser og bruke samtaleregler • oppdage og leke med ord og uttrykk som er felles for engelsk og andre språk eleven kjenner til • identifisere ordklasser i tilpassede tekster • følge enkle regler for rettskriving og setningsstruktur • lese og forstå tekster med lydrette ord og kjente og ukjente ordbilder • lese og forstå betydningen av kjente og ukjente ord, fraser og 		43	My Textbook: 21-22 My Workbook: 18-19 Kopier og nettressurser	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeide digitalt • Samarbeid • Individuelt arbeid 	
		44	My Textbook: 23-24 My Workbook:20-21 Kopier og nettressurser		
		45	My Textbook: 25-27 My Workbook:22-23 Kopier og nettressurser		
		46	My Textbook: 28-29 My Workbook:24-25 Kopier og nettressurser		
	<p>3 Who am I? (Kapitlet er en del av det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring)</p>		47 (fri man og tirs)	My Textbook: 30-31 My Workbook: 26 Kopier og nettressurser	<ul style="list-style-type: none"> • Fortelle fra egne erfaringer
			48	My Textbook: 32-33 My Workbook: 27-28 Kopier og nettressurser	
			49	My Textbook: 34-35 My Workbook: 30-31 Kopier og nettressurser	<ul style="list-style-type: none"> • Lytte
			50	My Textbook: 36-37 My Workbook: 35 + øverst på s. 36 Kopier og nettressurser	<ul style="list-style-type: none"> • Løse oppgaver
			51	My Textbook: 38-39 My Workbook: 36-37 Kopier og nettressurser	
			1	My Textbook: 40-41 My Workbook: 29+34 Kopier og nettressurser	<ul style="list-style-type: none"> • Tegne
	2	My Textbook: 42-43 My Workbook: 32-33 Kopier og nettressurser			

<p>setninger ut fra sammenhengen i selvvalgte tekster</p> <ul style="list-style-type: none"> • lese og samtale om innhold i ulike typer tekster, inkludert billedbøker • skrive enkle tekster som uttrykker tanker og meninger • samtale om noen sider ved ulike levemåter, tradisjoner og skikker i den engelskspråklige verden og i Norge • tilegne seg ord, fraser og kulturell kunnskap gjennom engelskspråklig litteratur og barnekultur 	4 Visit me!	3	My Textbook: 44-47 My Workbook: 38-40 Kopier og nettressurser	<ul style="list-style-type: none"> • Fargelegge • Spille
		4	My Textbook: 48-49 My Workbook: 41, 47 Kopier og nettressurser	
		5	My Textbook: 50-51 My Workbook: 42-45 Kopier og nettressurser	
		6	My Textbook: 52-53 My Workbook: 48, 49, 50 Kopier og nettressurser	
		7 (Vinter-ferie uke 8)	My Textbook: 54-55 My Workbook: 46 + 51 Kopier og nettressurser	
	5 Making plans	9	My Textbook: 56-57 My Workbook: 52-54 Kopier og nettressurser	
		10	My Textbook: 58-59 My Workbook: 55-57 Kopier og nettressurser	
		11	My Textbook: 60-62 My Workbook: 58-59 Kopier og nettressurser	
		12 (Påske-ferie uke13)	My Textbook: 63-64 My Workbook:60-62 Kopier og nettressurser	
		14 (Fri man)	My Textbook: 65-67 My Workbook:63-64 Kopier og nettressurser	
	6 Busy days	15	My Textbook: 68-69 My Workbook: Kopier og nettressurser	
		16	My Textbook: 70-71 My Workbook:	

			Kopier og nettressurser	
		17	My Textbook: 72-73 My Workbook: Kopier og nettressurser	
		18	My Textbook: 74-75 My Workbook: Kopier og nettressurser	
		19 (Fri tors og fre)	My Textbook: 76-77 My Workbook: Kopier og nettressurser	
		20 (Fri man)	My Textbook: 78-79 My Workbook: Kopier og nettressurser	
		21 (Fri man)	My Textbook: 80-81 My Workbook: Kopier og nettressurser	
		22	My Textbook: 82-85 My Workbook: Kopier og nettressurser	
		Grammar	23	
		24	My Textbook: 91-93 My Workbook: Kopier og nettressurser	

Årsplan i matematikk 4.trinn 2020/2021

Skole: Elvetun skole, Dyrøy kommune

Faglærer: Ann Monika Lysaker Bergheim

Læreverk: Grunntall, grunnbok 4A og 4B med tilhørende kopioriginaler,

- **I tillegg brukes nettressursen som blant annet salaby.no og appen matemagisk**

Kjerneelementer:

Kjerneelementene i faget er førende for hva eleven skal arbeide med og lære i faget i løpet av grunnskolen.

Utforsking og problemløsning

Utforsking i matematikk handler om at elevene leiter etter mønster, finn sammenhengar og diskuterer seg fram til ei felles forståing. Elevene skal leggje meir vekt på strategiane og framgangsmåtane enn på løysingane. Problemløsning i matematikk handler om at elevene utviklar ein metode for å løyse eit problem dei ikkje kjenner frå før. Algoritmisk tenking er viktig i prosessen med å utvikle strategiar og framgangsmåtar for å løyse problem og inneber å bryte ned eit problem i delproblem som kan løysast systematisk. Vidare inneber det å vurdere om delproblema best kan løysast med eller utan digitale verktøy. Problemløsning handler òg om å analysere og forme om kjende og ukjende problem, løyse dei og vurdere om løysingane er gyldige.

Modellering og anvendingar

Ein modell i matematikk er ei beskriving av verkelegheita i matematisk språk. Elevene skal ha innsikt i korleis modellar i matematikk blir brukte for å beskrive dagleglivet, arbeidslivet og samfunnet elles. Modellering i matematikk handler om å lage slike modellar. Det handler òg om å kritisk vurdere om modellane er gyldige, og kva avgrensingar dei har, vurdere modellane i lys av dei opphavlege situasjonane og vurdere om dei kan brukast i andre situasjonar. Anvendingar i matematikk handler om at elevene skal få innsikt i korleis dei skal bruke matematikk i ulike situasjonar, både i og utanfor faget.

Resonnering og argumentasjon

Resonnering i matematikk handler om å kunne følgje, vurdere og forstå matematiske tankerekkje. Det inneber at elevene skal forstå at matematiske reglar og resultat ikkje er tilfeldige, men har klare grunngevingar. Elevene skal utforme eigne resonnement både for å forstå og for å løyse problem. Argumentasjon i matematikk handler om at elevene grunngir framgangsmåtar, resonnement og løysingar og beviser at desse er gyldige.

Representasjon og kommunikasjon

Representasjonar i matematikk er måtar å uttrykkje matematiske omgrep, sammenhengar og problem på. Representasjonar kan vere konkrete, kontekstuelle, visuelle, verbale og symbolske. Kommunikasjon i matematikk handler om at elevene bruker matematisk språk i samtalar, argumentasjon og resonnement. Elevene må få høve til å bruke

matematiske representasjonar i ulike samanhengar gjennom egne erfaringar og matematiske samtalar. Elevane må få høve til å forklare og grunngi val av representasjonsform. Elevane må kunne omsetje mellom matematiske representasjonar og daglegspråket og veksle mellom ulike representasjonar.

Abstraksjon og generalisering

Abstraksjon i matematikk inneber at elevane gradvis utviklar ei formalisering av tankar, strategiar og matematisk språk. Utviklinga går frå konkrete beskrivingar til formelt symbolspråk og formelle resonnement. Generalisering i matematikk handlar om at elevane oppdagar samanhengar og strukturar og ikkje blir presenterte for ei ferdig løysing. Det vil seie at elevane kan utforske tal, utrekningar og figurar for å finne samanhengar og deretter formalisere ved å bruke algebra og formålstenlege representasjonar.

Matematiske kunnskapsområde

Dei matematiske kunnskapsområda omfattar tal og talforståing, algebra, funksjonar, geometri, statistikk og sannsyn. Elevane må tidleg få eit godt talomgrep og få utvikle varierte reknestrategiar. Algebra handlar om å utforske strukturar, mønster og relasjonar og er ein viktig føresetnad for at elevane skal kunne generalisere og modellere i matematikk. Funksjonar gir elevane eit viktig verktøy for å studere og modellere endring og utvikling. Geometri er viktig for at elevane skal utvikle ei god romforståing. Kunnskap om statistikk og sannsyn gir elevane eit godt grunnlag når dei skal gjere val i sitt eige liv, i samfunnet og i arbeidslivet. Kunnskapsområda danner grunnlaget som elevane treng for å utvikle matematisk forståing ved å utforske samanhengar innanfor og mellom dei matematiske kunnskapsområda.

Kompetansemål	Tema	Uke	Lærestoff/ innhold	Arbeidsmåter
<ul style="list-style-type: none"> Kapitlet i læreverket er knyttet direkte opp mot kjerneelement 	1 Tall til 1000 <ul style="list-style-type: none"> Sifferets verdi Legge sammen og trekke fra 	34	Grunntall 4a: 7-14 Kopier og nettressurser	Gjennom hele året vil vi bruke følgende arbeidsmåter: <ul style="list-style-type: none"> Lese
		35	Grunntall 4a:15-20 Kopier og nettressurser	
		36	Grunntall 4a:21-26 Kopier og nettressurser	
<ul style="list-style-type: none"> Kapitlet i læreverket er knyttet direkte opp mot kjerneelement 	2 Gange med 2, 3, 4 og 5 <ul style="list-style-type: none"> Vi ganger 	37	Grunntall 4a:27-32 Kopier og nettressurser	
		38	Grunntall 4a:33-38 Kopier og nettressurser	
<ul style="list-style-type: none"> Kapitlet i læreverket er knyttet direkte opp mot kjerneelement 	3 Mønster <ul style="list-style-type: none"> Mønster som pynt Tallmønster 	39	Grunntall 4a:39-49 Kopier og nettressurser	
		40	Grunntall 4a:-50-56 Kopier og nettressurser	

<ul style="list-style-type: none"> • Kapitlet i læreverket er knyttet direkte opp mot kjerneelement 	4 Gange med 6 og 7 <ul style="list-style-type: none"> • Gangetabellen 	41 (Høstf. ons, tors og fre)	Grunntall 4a:57-61 Kopier og nettressurser	<ul style="list-style-type: none"> • Uttrykke seg skriftlig • Regne
		42	Grunntall 4a:62-69 Kopier og nettressurser	
		43	Grunntall 4a:70-84 Kopier og nettressurser	
<ul style="list-style-type: none"> • Kapitlet i læreverket er knyttet direkte opp mot kjerneelement 	5 Klokka <ul style="list-style-type: none"> • Klokke med visere • Digital klokke • Kvant over åtte eller 20:15 	44	Grunntall 4a:85-92 Kopier og nettressurser	<ul style="list-style-type: none"> • Uttrykke seg muntlig
		45	Grunntall 4a:93-102 Kopier og nettressurser	
<ul style="list-style-type: none"> • Kapitlet i læreverket er knyttet direkte opp mot kjerneelement 	6 Gange med 8, 9 og 10 <ul style="list-style-type: none"> • Gangetabellen • Kan du den lille gangetabellen? 	46	Grunntall 4a:103-115 Kopier og nettressurser	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeide digitalt • Samarbeid
		47 (fri man og tirs)	Grunntall 4a:116-126 Kopier og nettressurser	
		48	Grunntall 4a:127-132 Kopier og nettressurser	
<ul style="list-style-type: none"> • Kapitlet i læreverket er knyttet direkte opp mot kjerneelement 	7 Søylediagrammer <ul style="list-style-type: none"> • Lage søylediagrammer • Vi tegner diagrammer digitalt • Tolke søylediagrammer 	49	Grunntall 4a:133-143 Kopier og nettressurser	<ul style="list-style-type: none"> • Individuelt arbeid
		50	Grunntall 4a:144-154 Kopier og nettressurser	
<ul style="list-style-type: none"> • Kapitlet i læreverket er knyttet direkte opp mot kjerneelement 	8 Vi måler temperaturen <ul style="list-style-type: none"> • Varmegrader og kuldegrader 	51	Grunntall 4a:155-160 Kopier og nettressurser	<ul style="list-style-type: none"> • Fortelle fra egne erfaringer
<ul style="list-style-type: none"> • Kapitlet i læreverket er knyttet direkte opp mot kjerneelement 	9 Tall større enn tusen <ul style="list-style-type: none"> • Plassverdisystemet 	1	Grunntall 4b:9-17 Kopier og nettressurser	

		2	Grunntall 4b:18-26 Kopier og nettressurser	<ul style="list-style-type: none"> • Lytte • Løse oppgaver • Tegne
<ul style="list-style-type: none"> • utforske og forklare sammenhengar mellom dei fire rekneartane og bruke sammenhengane formålstenleg i utrekningar • lage algoritmar og uttrykkje dei ved bruk av variablar, vilkår og lykkjer 	10 Legge sammen og trekke fra <ul style="list-style-type: none"> • Vi legger sammen • Vi trekker fra • Vi handler • Skal vi legge sammen eller trekke fra? 	3	Grunntall 4b:27-38 Kopier og nettressurser	
		4	Grunntall 4b:39-49 Kopier og nettressurser	
		5	Grunntall 4b:50-56 Kopier og nettressurser	
		6	Grunntall 4b:57-63 Kopier og nettressurser	
<ul style="list-style-type: none"> • Kapitlet i læreverket er knyttet direkte opp mot kjerneelement 	11 Deler av en hel <ul style="list-style-type: none"> • Brøk • Vinkel 	7 (Vinterf. uke 8)	Grunntall 4b:64-70 Kopier og nettressurser	<ul style="list-style-type: none"> • Fargelegge
		9	Grunntall 4b:71-85 Kopier og nettressurser	
<ul style="list-style-type: none"> • utforske, beskrive og samanlikne eigenskapar ved to- og tredimensjonale figurar ved å bruke vinklar, kantar og hjørne 	12 Mangekanter, lengde og areal <ul style="list-style-type: none"> • Mangekanter • Lengde • Areal Digital kompetanse <ul style="list-style-type: none"> • Fra uke 11 til uke 17 	10	Grunntall 4b:85-96 iPad:10monkeys Kopier og nettressurser	<ul style="list-style-type: none"> • Spille
		11	Grunntall 4b:97-106 iPad:10monkeys Kopier og nettressurser	
<ul style="list-style-type: none"> • representere divisjon på ulike måtar og omsetje mellom dei ulike representasjonane • utforske, bruke og beskrive ulike divisjonsstrategiar • Utforske og bruke målings- og delingsdivisjon i praktiske situasjonar 	13 Gange og dele <ul style="list-style-type: none"> • Å gange • Å dele • Gange og dele er motsatte regnearter 	12 (Påskef. uke13)	Grunntall 4b: 107-112 iPad:10monkeys Kopier og nettressurser	
		14 (Fri man)	Grunntall 4b:114 Divisjonshefte iPad:10monkeys	

			Kopier og nettressurser	
		15	Divisjonshefte iPad:10monkeys Kopier og nettressurser	
<ul style="list-style-type: none"> • bruke ikkje-standardiserte måleiningar for areal og volum i praktiske situasjonar og grunngi valet av måleining 	14 Romfigurer og volum <ul style="list-style-type: none"> • Romfigurer • Volum 	16	Grunntall 4b:115-119 iPad:10monkeys Kopier og nettressurser	
		17	Grunntall 4b:120-128 iPad:10monkeys Kopier og nettressurser	
<ul style="list-style-type: none"> • modellere situasjonar frå sin eigen kvardag og forklare tenkjemåtane sine • lage rekneuttrykk til praktiske situasjonar og finne praktiske situasjonar som passar til oppgitte rekneuttrykk 	15 Vi regner <ul style="list-style-type: none"> • Overslag • Hvilken regnearart skal vi bruke? 	18	Grunntall 4b:129-135 Kopier og nettressurser	
		19 (Fri tors og fre)	Grunntall 4b:136--140 Kopier og nettressurser	
<ul style="list-style-type: none"> • utforske og beskrive strukturar og mønster i lek og spel 	16 Rutenett, forstørring og forminskning <ul style="list-style-type: none"> • Hvor er det plassert? • Forstørre og forminske 	20 (Fri man)	Grunntall 4b:141-148 Kopier og nettressurser	
		21 (Fri man)	Grunntall 4b:149-154 Kopier og nettressurser	
<ul style="list-style-type: none"> • Kapitlet i læreverket er knyttet direkte opp mot kjerneelement 	17 Hvor mye veier det? <ul style="list-style-type: none"> • Vi veier i kg og g 	22	Grunntall 4b:155-160 Kopier og nettressurser	
<ul style="list-style-type: none"> • Kapitlet i læreverket er knyttet direkte opp mot kjerneelement 	18 Husker du dette?	23	Grunntall 4b:161-168 Kopier og nettressurser	
		24	Grunntall 4b:169-177 Kopier og nettressurser	

Årsplan i KRLE 4.trinn 2020/2021

Skole: Elvetun skole, Dyrøy kommune

Faglærer: Ann Monika Lysaker Bergheim

Læreverk: Det tas utgangspunkt i Vivo 3-4. Siden bare læreren har boka, vil mye av fagstoffet bli lagt inn i OneNote. Det vil også trekkes inn nettressurser og andre kilder etter behov.

Kjerneelementer:

Kjerneelementene i faget er førende for hva eleven skal arbeide med og lære i faget i løpet av grunnskolen.

Kjennskap til religioner og livssyn

Faget skal gi kunnskap om og forståelse for kristendom og andre religioner og livssyn lokalt, nasjonalt og globalt og på individ-, gruppe- og tradisjonsnivå. Elevene skal også få innsikt i hvordan kristendom og andre religioner og livssyn inngår i historiske prosesser og henger sammen med samfunnsendringer og kulturarv. Elevene skal bli kjent med mangfoldet av religioner og livssyn, og med de ulike tradisjonenes indre mangfold. Faget skal gi grunnlag for refleksjon over majoritets-, minoritets- og urfolksperspektiver i Norge.

Utforsking av religioner og livssyn med ulike metoder

Elevene skal undersøke og utforske kristendom og andre religioner og livssyn som sammensatte fenomener gjennom bruk av varierte metoder. Deres forståelse av religioner og livssyn utdypes og utfordres gjennom analyse av og kritisk refleksjon over kilder, normer og definisjonsmakt. Kjennskap til ulike syn på og definisjoner av religioner og livssyn inngår i kjerneelementet og er vesentlig for å forstå og håndtere mangfold.

Utforsking av eksistensielle spørsmål og svar

Faget handler om ulike måter mennesker har nærmet seg spørsmål om mening, identitet og virkelighetsbilde gjennom religioner, livssyn, etikk og filosofi. Faget skal gi rom for refleksjon, filosofisk samtale og undring ved å utforske eksistensielle spørsmål. Elevene skal også kunne forholde seg til spørsmål det er dyp uenighet om.

Kunne ta andres perspektiv

Faget skal gi elevene mulighet til å utvikle egne synspunkter og holdninger i møte med andre gjennom innenfra- og utenfra-perspektiver og gjennom dialog og refleksjon over likheter og forskjeller. På den måten skal faget bidra til at elevene utvikler interesse og respekt for hverandre uavhengig av

kulturell, sosial, religiøs eller livssynsmessig bakgrunn. Faget skal bidra til at elevene utvikler mangfoldskompetanse. Samiske perspektiver inngår. Temaer knyttet til kjønn og funksjonsevne inngår også.

Etisk refleksjon

Elevene skal kunne identifisere etiske dilemmaer og drøfte moralske spørsmål ved hjelp av egen erfaringsbakgrunn, evne til innlevelse og ulike etiske modeller og begreper. Etisk refleksjon gir mulighet til å håndtere store og små spørsmål, konflikter og utfordringer med betydning for skolesamfunnet, hverdagslivet og det globale samfunnet. Filosofiske tenkemåter gir elevene redskaper til å analysere argumentasjon og påstander.

Lærestoff merket rødt er likevel ikke brukt i undervisningen.

Kompetansemål	Tema	Uke	Lærestoff/ innhold	Arbeidsmåter	
<p>Mål for opplæringen er at eleven skal kunne</p> <ul style="list-style-type: none"> • beskrive og samtale om ulike måter å leve sammen på i familie og samfunn • samarbeide med andre i filosofisk samtale • identifisere og reflektere over etiske spørsmål • utforske og samtale om etiske sider ved menneskers levesett og ressursbruk • sette seg inn i og formidle egne og andres tanker, følelser og erfaringer • samtale om hva menneskeverd, respekt og toleranse betyr og hva det innebærer for hvordan vi lever sammen 	<p>Tema: Skolestart</p>	34	Regler og rutiner	<p>Gjennom hele året vil vi bruke følgende arbeidsmåter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lese • Uttrykke seg skriftlig 	
		35	Elevenes psykososiale miljø; hva er krenkelse?		
		36	Hva vil jeg gjøre for å være snill mot andre?		
	<p>Etikk og filosofi (Temaet blir også en del av det tverrfaglige temaet demokrati og medborgerskap)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sokrates • Sokrates hjalp andre til å forstå mer 	37	Vivo: 22-25		
		<ul style="list-style-type: none"> • Vi kan lære av Sokrates • Er det riktig av meg 	38		Vivo: 26-29
			39		Vivo:30-33
		<ul style="list-style-type: none"> • Den gylne regel • Å leve i fellesskap 	40		Vivo: 34-35
<ul style="list-style-type: none"> • Mobbing er å plage noen over tid 	<ul style="list-style-type: none"> • Toleranse, respekt og konfliktløsning 	41	Vivo: 36-37		
		(Høstferie ons, tors og fre)			

	<ul style="list-style-type: none"> • Rettferdighet for alle 	42	Vivo:38-39	<ul style="list-style-type: none"> • Regne
	<ul style="list-style-type: none"> • Barn har egne rettigheter 	43	Vivo: 40	
<ul style="list-style-type: none"> • sammenligne og presentere ulike årstider og høytider i kristendom og andre religions- og livssynstradisjoner, som kulturarv • Utforske og beskrive hvordan kristendom og andre religioner og livssyn kommer til uttrykk lokalt og regionalt • samtale om og presentere sentrale fortellinger og trosforestillinger i østlige og vestlige religiøse tradisjoner • samtale om og presentere estetiske uttrykk fra kristendom og andre religioner og livssyn • bruke enkle fagbegreper i arbeidet med religioner og livssyn • skille mellom ulike kilder til kunnskap om religioner og livssyn • samtale om og presentere sentrale fortellinger og trosforestillinger i kristen tradisjon 	Islam <ul style="list-style-type: none"> • Muhammad møter Gud 	44	Vivo: 130-131	<ul style="list-style-type: none"> • Uttrykke seg muntlig • Arbeide digitalt • Samarbeid • Individuelt arbeid • Fortelle fra egne erfaringer • Lytte
	<ul style="list-style-type: none"> • Muhammad flykter til Medina 	45	Vivo: 132-133	
	<ul style="list-style-type: none"> • Ibrahim og Ismail • Gud ber Ibrahim om å ofre Ismail 	46	Vivo:134-137	
	<ul style="list-style-type: none"> • Id al-adha • Å be er viktig for mange muslimer 	47 (fri man og tirs)	Vivo: 138-140	
	Kristendom Fortellinger fra bibelen: <ul style="list-style-type: none"> • Abraham reiser til Kanaan 	48	Vivo: 66-67	
	<ul style="list-style-type: none"> • Isak og Rebekka får Esau og Jakob 	49	Vivo:68-69	
	<ul style="list-style-type: none"> • Jakobs drøm 	50	Vivo:70-71	
	Kristendom Fortellinger om Jesus: <ul style="list-style-type: none"> • Jesus blir født 	51	Vivo:78-79	
	<ul style="list-style-type: none"> • Jesus velger ut disipler 	1	Vivo:80-81	
	<ul style="list-style-type: none"> • De ti spedalske 	2	Vivo:82-83	
	<ul style="list-style-type: none"> • Tollerer Sakkeus møter Jesus 	3	Vivo:84-85	
	<ul style="list-style-type: none"> • Den lamme mannen møter Jesus 	4	Vivo:86-87	
	<ul style="list-style-type: none"> • Lignelsen om fariseeren og tolleren 	5	Vivo:88-89	
	<ul style="list-style-type: none"> • Lignelsen om den bortkomne sønnen 	6	Vivo: 90-91	

	Hinduisme	7		<ul style="list-style-type: none"> • Løse oppgaver • Tegne • Fargelegge • Spille
	• Guden Vishnu	(Vinterferie uke 8)	Vivo:162-163	
	• Smørtyven Krishna	9	Vivo: 164-165	
	• Leveregler i hinduismen	10	Vivo:170-171	
	• Mennesket blir født på ny mange ganger		Vivo:172	
	Kristendom	11	Vivo: 92-99	
	• Påsken	12	Vivo: 116-117	
	• Påskehøytiden i Kautokeino			
	Buddhisme	14	Vivo: 178-179	
	• Dronning Mayas drøm	(Fri man)		
	• Siddharta ser fire tegn	15	Vivo: 180-181	
	• Buddha gir folket leveregler	16	Vivo: 182-183	
	• Buddhister ber for de døde på vulan	17	Vivo: 184-185	
	• Munkene og nonnene er forbilder	18	Vivo: 186	
Kristendom	19	Vivo: 100-101		
• Tiden etter påsken (Kristi himmelfart)	(Fri tors og fre)			
• Tiden etter påsken (pinse)	20	Vivo: 102-104		
<ul style="list-style-type: none"> • Knyttet direkte opp mot kjerneelementet «Kjennskap til religioner og livssyn» 	Kristendommen i Norge	21	Vivo: 118-119	
	• Menneskene i Norge får høre om kristendommen	(Fri man)		
	• Kristendommen har vært lenge i Norge	22	Vivo: 120-121	
	• Sankt Hallvard var et forbilde	23	Vivo: 122-123	

	<ul style="list-style-type: none"> • Sankta Sunniva rømte fra Irland	24	Vivo:124	
--	---	----	----------	--

Årsplan i mat og helse 4.trinn 2020/2021

Skole: Elvetun skole, Dyrøy kommune

Faglærer: Ann Monika Lysaker Bergheim

Læreverk: Ingen spesielle.

Det praktiske i faget vil i stor grad bli gjennomført som uteskole.

Kjerneelementer i faget:

Kjerneelementene i faget er førende for hva eleven skal arbeide med og lære i faget i løpet av grunnskolen.

Helsefremjande kosthald

Gjennom å lage mat og førebu måltid skal elevane få oppleve matglede og utvikle kunnskap om trygg mat og helsefremjande kosthald. Kostråda til helsestyresmaktene er sentrale for undervisninga og elevane skal få forståing for samanhengen mellom næringsstoff og helse og utvikle kompetanse til å kunne velje eit sunt og variert kosthald.

Berekraftige matvanar og berekraftig forbruk

Bruk og val av mat påverkar individet, miljøet og verda vi lever i. Gjennom å planleggje måltid og lage mat skal elevane lære å utnytte råvarer og matrestar og forstå at mat er ein avgrensa ressurs, slik at dei lærer seg berekraftige matvanar og blir bevisste forbrukarar.

Mat og måltid som identitets- og kulturuttrykk

Kulturen kring mat og måltid er i kontinuerleg endring og er påverka av råvarebruk, kunnskap, tradisjonar og sosiale eller religiøse normer og verdier. Matlaging og måltid er sosiale arenaer for utforsking, samarbeid og samskaping. Møte mellom matkulturar og kulturelle aktivitetar frå Noreg og andre land fremjar mangfald og opnar for forståing, bevisstgjering og nysgjerrigheit. Slik skal elevane få oppleve matglede saman og slik kan matkulturane våre både fornyast og takast vare på.

Kompetansemål	Tema	Uke	Lærestoff/ innhold	Arbeidsmåter
<p><i>De fleste kompetansemålene er gjennomgående for hele året, samtidig som elevene strekker seg mot kjerneelementene i faget.</i></p> <p>Mål for opplæringa er at eleven skal kunne</p> <ul style="list-style-type: none"> • følge prinsipp for god hygiene i samband med matlaging • bruke reiskap, rom- og vekt mål og enkle teknikkar i samband med matlaging • sortere avfall i samband med matlaging og forklare kvifor det er viktig å gjere det • lage enkle måltid og bidra til å skape ei triveleg ramme rundt måltid saman med andre 	<p>Innhold som er gjennomgående for hele skoleåret</p>		<ul style="list-style-type: none"> • God hygiene (Vaske hender/bruke hansker, bruke hårstrikk og forkle inne) • Samarbeide • Måle og veie • Måltid rundt bord/bål • Snakke hyggelig rundt måltid 	<p>Gjennom hele året vil vi bruke følgende arbeidsmåter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktisk arbeid
	<p>Naturens spiskammer</p>	35	<ul style="list-style-type: none"> • Plukke bær • Smake på ulike bærslag • Røre syltetøy 	<ul style="list-style-type: none"> • Lese
	<p>Foliebakte grønnsaker på bål</p>	38	<ul style="list-style-type: none"> • Inne: Vaske grønnsaker • Lage arbeidsplass ute (søppelsekk) • Kutte og strimle grønnsaker • Lage sin egen grønnsakspakke • Helsedirektoratets kostråd • Faktaark: Frukt og grønnsaker • Oppgave: Bokstavvirvar 	<ul style="list-style-type: none"> • Uttrykke seg <p>skriftlig</p>
	<p>Varme eplekyss</p>	42	<ul style="list-style-type: none"> • Faktaark: Visste du at? (om frukt) • Oppgave: Hvem er jeg? 	<ul style="list-style-type: none"> • Regne

<ul style="list-style-type: none"> • kjenne att smakar i mat og undre seg over kvifor smak er noko vi opplever ulikt • fortelje om kva som kjenneteiknar sunn og variert mat og kvifor det er viktig for helsa • samtale om korleis skulemåltidet kan bidra til ein god skulevardag • utnytte lokale matvarer i matlaging og presentere ledda i produksjonskjeda frå råvare til måltid 	Kjøleskapsgrøt	45	<ul style="list-style-type: none"> • Søke og finne «sin» oppskrift på kjøleskapsgrøt, skrive den ut • Blande «sin» grøt • Faktaark: <i>Frokost, Matpakke og Mellommåltid, Drikkevett</i> • Oppgave: Valgets kval • Oppgave: <i>Hvem spiser sunnest?</i> • Samtale: Skolemåltid og god skolehverdag 	<ul style="list-style-type: none"> • Uttrykke seg muntlig • Arbeide digitalt • Samarbeid
	Torsk på Indisk vis på bål	48	<ul style="list-style-type: none"> • Matrest: ris • Lese: <i>Bærekraftig og klimavennlig mat</i> • Lære om logoen for lavt klimaavtrykk • Film: https://kunnskapsfilm.no/video/fisk-fra-ravare-til-produkt/ • Faktaark: <i>Nøkkelhullet</i> • Oppgave: <i>Nøkkelhullet, oppg 5 og 6</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Individuelt arbeid • Fortelle fra egne erfaringer
	Tilslørt riskrem	51	<ul style="list-style-type: none"> • Matrest: risengrynsgrøt • Lage riskrem og lage sin egen porsjon med tilslørt riskrem • Bidra til hygge rundt bordet og ei ekstra trivelig juleavslutning 	<ul style="list-style-type: none"> • Gjenfortelle

	Kanelbolle-pinnebrød	2	<ul style="list-style-type: none"> • Film: http://kunnskapsfilm.no/video/melk-fra-ravare-til-produkt/ • Film: http://kunnskapsfilm.no/video/melk-fra-ravare-til-produkt/ 	<ul style="list-style-type: none"> • Lytte • Løse oppgaver • Tegne • Fargelegge • Spille
	Blodpølse på bål	7	<ul style="list-style-type: none"> • Skjære i skiver og steke blodpølse på bål • Samtale: Samisk matkultur 	
	Vaffelkake	10	<ul style="list-style-type: none"> • Hyggestund på klasserommet 	
	Bananpannekaker på bål	11	<ul style="list-style-type: none"> • Matrest: Gamle bananer • Inne: Mose banan og blande røra • Steke på bål 	
	Pannekake XL med skinke	16	<ul style="list-style-type: none"> • Kutte skinke i biter og blande røra • Lage hyggelig ramme rundt måltidet 	
	Vi lager klassens sukkerfrie favoritt drikk	20	<ul style="list-style-type: none"> • Faktaark: <i>Fakta om sukker</i> • Oppgave: <i>Brus og andre søte drikker</i> • Vi lager utstilling 	

	Bondeomelett på bål og sjokobanan	23	<ul style="list-style-type: none"> • Inne: Kutte ingredienser og blande eggerøra • Steke på bål	
--	--	----	--	--

Årsplan i musikk 4.trinn 2020/2021

Skole: Elvetun skole, Dyrøy kommune

Faglærer: Ann Monika Lysaker Bergheim

Læreverk: Ingen

Kjerneelementer i faget:

Kjerneelementene i faget er førende for hva eleven skal arbeide med og lære i faget i løpet av grunnskolen.

Utøve musikk

Kjerneelementet utøve musikk legger vekt på elevenes aktive deltakelse med stemme, kropp og instrumenter i samspill, framføring og lek og i ulike musikalske uttrykk og sjangre. Kjerneelementet skal gi elevene erfaring med å spille, synge og danse i ulike sammenhenger. Kjerneelementet bidrar til at elevene gjennom kreative prosesser får øve seg i håndverk, uttrykk og formidling.

Lage musikk

Kjerneelementet lage musikk legger vekt på at elevene arbeider kreativt ved å organisere og sette sammen musikkens grunnelementer til noe nytt eller å omforme noe kjent. Kjerneelementet bidrar til å øve elevene i å uttrykke seg og å lytte bevisst i skapende prosesser. Elevene skal få erfaring med og opplæring i ulike måter å lage musikk på og bli i stand til å ta i bruk ulike improvisasjons- og komposisjonsteknikker, verktøy og metoder.

Opplive musikk

Kjerneelementet oppleve musikk legger vekt på at elevene lytter aktivt og sansende. Dette åpner for emosjonelle erfaringer fra det hverdagslige til de eksistensielle møtene med musikk, og gir elevene øvelse i å gi uttrykk for musikalske erfaringer. Kunnskap om og erfaring med musikk og musikalske virkemidler er utgangspunktet for en reflektert og utforskende tilnærming til musikkopplevelsen.

Kulturforståelse

Kjerneelementet kulturforståelse handler om hvordan sangen og musikken elevene utøver, lager og opplever, er forankret og har betydning i kulturen den springer ut av. Å kunne forstå egne og andres musikalske uttrykk, å utøve musikk, å lage musikk og å oppleve musikk både forutsetter og bidrar til kulturell kompetanse. Spill, sang og dans som estetiske uttrykk er påvirket av, og er uttrykk for, historiske og samfunnsmessige forhold. Musikkens mening skapes når musikk brukes i sosiale sammenhenger, og musikk gir mening til sosiale hendelser og ritualer.

Kompetansemål	Tema	Uke	Lærestoff/ innhold	Arbeidsmåter
<p>Mål for opplæringen er at eleven skal</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne utøve og utforske et repertoar av sanger og danser fra ulike musikkulturer, inkludert samisk musikkultur • eksperimentere med rytmer, melodier og andre grunnelementer, sette sammen mønstre til komposisjoner, også ved bruk av digitale verktøy, og beskrive arbeidsprosesser og resultater • formidle egne musikkopplevelser og beskrive bruk av musikalske virkemidler ved hjelp av enkle fagbegreper • samtale om og reflektere over hvordan musikk skaper mening når den brukes i ulike sosiale sammenhenger 	Vennskap	34	BliMe-dansen Garage-band: Utforske	<p>Gjennom hele året vil vi bruke følgende arbeidsmåter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lese • Uttrykke seg skriftlig
		35		
		36		
		37		
		38		
		39		
	40			
	Verden (inkludert samisk musikkultur)	41 (Høstf. ons til fre)	Hva er spesielt med samisk musikk og dans? Samisk dans 1: Isogaisa-dansen Samisk dans 2: https://www.youtube.com/watch?v=blGPz-3eLU4	
		42		
		43		
		44		
		45		
	Demokrati og medborgerskap	46	Se samiskinspirert dans- Leahkit Lytte til musikk Garageband: Lage bakgrunnsmusikk til Jeg mener-dikt	

<ul style="list-style-type: none"> • syng og spille på instrumenter alene og sammen med andre ved bruk av gehør og enkel notasjon 			Sanger/danser som brukes i det tverrfaglige temaet «Demokrati og medborgerskap»: We are the world Vi-sangen BliMe-dansen	<ul style="list-style-type: none"> • Regne • Uttrykke seg muntlig • Arbeide digitalt • Samarbeid • Individuelt arbeid • Fortelle fra egne erfaringer • Lytte • Løse oppgaver
	Julemusikk og juledanser	47 (fri man og tirs)	Sanger/danser som brukes i førjulstida og det tverrfaglige temaet «Folkehelse og livsmestring»: Hvis du og jeg blir venner Syng: Christmas time – Bryan Adams Syng: Christmas time - Creation Syng: Where are you Christmas – Faith Hill Danse: Just Dance 2020: All I want for Christmas Is you https://www.youtube.com/watch?v=8jn_f5tVhR8 Danse nissedans: Engler i sne https://www.youtube.com/watch?v=2DBlijnMDn0 Juledans 2017 https://www.youtube.com/watch?v=djNVr5gkCdQ Juledans 2016 https://www.youtube.com/watch?v=KKL5O3Sw6HA	
		48		
49				
50				
51				
Musikkulturer Folkedans	1	Musikkultur/Folkedans: Bli kjent med Hallgrim Halsegård fra FRIKAR Se filmsnutter om hallingdans/lausdans Danse hallingdans Lytte til musikk - folkedans		
Folkehelse og livsmestring	2			
	3			
	4			
	5			
	6			

		7 (Vinterferie uke 8)	<p>Sanger som brukes i det tverrfaglige temaet «Folkehelse og livsmestring» etter nyttår:</p> <p>We're All in This Together – High school musical</p> <p>Count on me - Bruno Mars</p> <p>You've got a friend in me – Toy Story</p> <p>You've got a friend av James Taylor</p> <p>We are one – Lion King2</p> <p>(Mama said – Lucas Graham)</p> <p>Venner -Kaptein Sabeltann</p> <p>Vi kan være venner – Superbarna</p> <p>Langt å gå – Klovner i kamp</p> <p>Optimist – Jan Teigen</p> <p>Trenger deg - Sval</p> <p>Svag – Victor Leksell</p> <p>Om – Niklas Strömstedt</p> <p>Steen med det ekstra ben – Per Juul</p> <p>Tusind farver – Rasmus Seebach</p> <p>Barndomsgater - Stavangerkameratene</p> <p>Under stjernene på himlen – Rasmus Seebach</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tegne • Fargelegge • Spille
		9		
		10		
		11		
		12 (Påskef. uke13)		
Notelære/Spille instrument		14 (Fri man)	<p>Notelære/Spille instrument: Vi lærer om de enkleste notene og klapper takt. Vi spiller instrumenter og synger etter notasjon.</p>	
		15		
		16		
		17		
		18		
Bærekraftig utvikling		19 (Fri tors og fre)	<p>Sanger som brukes i det tverrfaglige temaet «Bærekraftig utvikling»:</p> <p>Colors in the wind - Pocahontas</p> <p>Heal the world - Michael Jackson</p>	
		20		

		(Fri man)	A whole new world – Aladdin	
		21	Jorda vår skal danse (Regnmakersang)	
		(Fri man)	Vinden blåser i vei (Regnmakersang)	
		22	Superhelt (Regnmakersang)	
		23	Verre enn deg (Stavangerkameratene)	
		24		

Årsplan i fagene samfunnsfag, naturfag og kunst og håndverk 4.trinn 2020/2021

Skole: Elvetun skole, Dyrøy kommune

Faglærer: Ann Monika Lysaker Bergheim

Læreverk: Gaia 4, elevbok med tilhørende kopioriginaler og nettressurs

Vi vil også bruke andre inspirasjonskilder som for eksempel nettressursen salaby, spireserien og regnmakerne.

Kjerneelement i samfunnsfag:

Kjerneelementene i faget er førende for hva eleven skal arbeide med og lære i faget i løpet av grunnskolen.

Undring og utforsking

Elevane skal kunne undre seg over, reflektere omkring og vurdere korleis kunnskap om samfunn før og no blir til. Elevane skal få vere nysgjerrige og aktivt kunnskapssøkjande og -skapande åleine og saman med andre både i og utanfor klasserommet. I tillegg skal elevane kunne innhente og bruke informasjon frå ulike typar historiske, geografiske og samfunnskunnskaplege kjelder for å kaste lys over forhold i ulike samfunn, til ulike tider, og i sitt eige liv. Dei skal òg kunne vurdere kritisk om kjeldene er pålitelege og relevante.

Samfunnskritisk tenking og samanhengar

Elevane skal forstå samanhengar mellom geografiske, historiske og notidige forhold og korleis desse forholda kvar for seg og saman har påverka og påverkar menneske og samfunn. Elevane skal få innsikt i den gjensidige påverknaden mellom natur og samfunn. Dei skal sjå korleis utviklinga i fortida var prega av både brot og kontinuitet og kva som bidrog til endringar, samt utvikle historisk empati. Elevane skal analysere korleis makt og maktrelasjonar har verka og verkar inn på ulike forhold i samfunnet. Dei skal vurdere kunnskap, hendingar og fenomen frå ulike perspektiv og reflektere over kvifor menneska har gjort og gjer ulike val.

Demokratiforståing og deltaking

Elevane skal forstå korleis geografiske, historiske og notidige forhold har lagt og legg føresetnader for høvet menneska har hatt og har til å samarbeide, organisere seg og ta avgjerder i ulike samfunn. Elevane skal få innsikt i forskjellar mellom land når det gjeld styresett og ivaretaking av menneskerettar og minoritetar, og dei skal sjå korleis forskjellar har hatt og har innverknad på folks liv og høve til å medverke. Dei skal forstå kvifor konflikthar oppstått og oppstår, og korleis dei har blitt og blir handterte. Elevane skal få erfaring med demokrati i praksis for å kunne påverke og medverke til samfunnsutforming. Innhaldet i dette kjerneelementet skal sjåast i lys av ulike perspektiv, frå det lokale til det globale, og i urfolks- og minoritetsperspektiv, med vekt på fortid, notid og framtid.

Berekraftige samfunn

Elevane skal forstå korleis geografiske, historiske og notidige forhold har lagt og legg føresetnader for korleis menneska har dekt og dekkjer behova sine, og for korleis dei har fordelt og fordeler ressursar i ulike samfunn. Det inneber å sjå at geografisk mangfald og variasjon dannar rammer for livsgrunnlag og levekår. Elevane skal få innsikt i dei

økonomiske, miljømessige og sosiale dimensjonane ved berekraftig utvikling, og samanhengen mellom desse. Dei skal forstå korleis endringar i fortida har påverka dei tre dimensjonane og dermed kor berekraftige ulike samfunn er. Elevane skal sjå at ressursbruken til menneska har hatt og har konsekvensar, og kunne vurdere handlingsalternativ for berekraftig utvikling på individuelt, nasjonalt og globalt nivå. Berekraftig utvikling i samfunnsfag skal sjåast i lys av ulike perspektiv, frå det lokale til det globale, og i urfolks- og minoritetsperspektiv, med vekt på fortid, notid og framtid.

Identitetsutvikling og fellesskap

Elevane skal få innsikt i korleis menneske utviklar identitet og tilhøyrse, og korleis dei samhandlar med andre. Dei skal forstå kvifor menneske søker saman i samfunn, og korleis identitetsutvikling og fellesskap blir påverka av geografiske, historiske og notidige forhold. Det inneber ulike perspektiv på kva eit godt liv kan vere, og at elevane utviklar både historiemedvit og handlingskompetanse ved å forstå seg sjølve med ei fortid, notid og framtid.

Kjerneelement i naturfag:

Kjerneelementene i faget er førende for hva eleven skal arbeide med og lære i faget i løpet av grunnskolen.

Naturvitenskapelige praksiser og tenkemåter

Elevene skal oppleve naturfag som et praktisk og utforskende fag. Elevene skal gjennom opplevelse, undring, utforskning og erfaring forstå verden omkring seg i et naturvitenskapelig perspektiv. Ved å arbeide praktisk og ved å lage egne modeller for å løse faglige utfordringer, kan elevene utvikle skaperglede, evne til nytenking og forståelse av naturfaglig teori. Naturvitenskapene har et spesielt språk og fagspesifikke måter å tenke på for å forklare fenomener og hendelser. Kjerneelementet beskriver fagets uttrykksformer, metoder og tenkemåter. Arbeid med kjerneelementet naturvitenskapelige praksiser og tenkemåter skal kombineres med arbeid knyttet til de andre kjerneelementene.

Teknologi

Elevene skal forstå, skape og bruke teknologi, inkludert programmering og modellering, i arbeid med naturfag. Gjennom å bruke og skape teknologi kan elevene kombinere erfaring og faglig kunnskap med å tenke kreativt og nyskapende. Elevene skal forstå teknologiske prinsipper og virkemåter. De skal vurdere hvordan teknologi kan bidra til løsninger, men også skape nye utfordringer. Kunnskap om og kompetanse innenfor teknologi er derfor viktig i et bærekraftsperspektiv. Arbeid med kjerneelementet teknologi skal kombineres med arbeid knyttet til de andre kjerneelementene.

Energi og materie

Elevene skal forstå hvordan vi bruker sentrale teorier, lover og modeller for, og begreper om, energi, stoffer og partikler for å forklare vår fysiske verden. Ved å bruke kunnskap om energi og materie skal elevene forstå naturfenomener og se sammenhenger i naturfaget.

Jorda og livet på jorda

Elevene skal gjennom naturfaget øke sin forståelse av naturen og miljøet. Elevene skal få en grunnleggende forståelse av hvordan jorda er dannet, og hvordan livet på jorda har utviklet seg. Kunnskap om jorda som system og hvordan menneskene påvirker dette systemet, skal gi elevene grunnlag til å ta bærekraftige valg.

Kropp og helse

Elevene skal forstå hvordan kroppens store og små systemer virker sammen. De skal også forstå hvordan kroppen utvikler seg, og hvordan fysisk og psykisk helse kan ivaretas. Kunnskap om kroppens systemer og hvordan de påvirker hverandre, skal hjelpe elevene til å ta vare på egen kropp og helse i et livslangt perspektiv.

Kjerneelement i kunst og håndverk:

Kjerneelementene i faget er førende for hva eleven skal arbeide med og lære i faget i løpet av grunnskolen.

Håndverksferdigheter

Kjerneelementet håndverksferdigheter innebærer at elevene skal utvikle håndlag, praktiske ferdigheter og utholdenhet ved å bruke ulike redskaper og materialer. Elevene skal utvikle forståelse for materialers egenskaper, funksjonalitet og uttrykk gjennom eget skapende arbeid. De skal bruke harde, plastiske og myke materialer og digitale verktøy på en etisk, miljøbevisst og trygg måte gjennom hele skoleløpet.

Kunst- og designprosesser

Kjerneelementet kunst- og designprosesser innebærer at elevene skal utvikle nysgjerrighet, kreativitet, mot, skaperglede, utholdenhet og evne til å løse problemer. Kjerneelementet vektlegger både åpne og utforskende prosesser, og stegvise prosesser med utvikling og innovasjon som mål.

Visuell kommunikasjon

Kjerneelementet visuell kommunikasjon innebærer at elevene skal kunne lese, forstå og bruke det visuelle språket. Utvikling av tegneferdigheter er her helt grunnleggende for å kunne kommunisere ideer, erfaringer, budskap og sammenhenger. Elevene skal bruke visuelle virkemidler bevisst og eksperimenterende i todimensjonale, tredimensjonale og digitale uttrykk.

Kulturforståelse

Kjerneelementet kulturforståelse innebærer at elevene skal utforske samtidens visuelle kultur og kulturarv fra ulike verdensdeler som kilde til opplevelser og inspirasjon til egen skapende praksis. Elevene skal møte eksempler på og reflektere over hvordan kunst, håndverk og design spiller og er med på å forme kultur, samfunnsutvikling og folks identitet. Kunnskap om visuell og materiell kultur gir grunnlag for å ta bevisste valg som forbruker og medborger og i eget skapende arbeid.

Kompetansemål	Tema	Uke	Lærestoff/ innhold	Arbeidsmåter
<ul style="list-style-type: none"> Samtale om kvifor det oppstår konflikter i skule- og nærmiljøet, lytte til andre si meining og samarbeide med andre om å finne konstruktive løysingar	Skolestart	34	Skolens ordensreglement Branninstruksen Elevenes psykososiale miljø Klasseregler K&H: Dørplakat	

<ul style="list-style-type: none"> utforske et naturområde og drøfte bærekraftig bruk av området delta i høsting og bruk av naturressurser og drøfte hvordan naturressurser kan brukes på en bærekraftig måte utforske og beskrive vannets kretsløp og gjøre rede for hvorfor vann er viktig for livet på jorda 	Naturfag: Plantene gjennom året	35	Gaia s. 6-15 K&H: Potettrykk K&H: Prosjekt Frø (samle, sortere, tegne)	Gjennom hele året vil vi bruke følgende arbeidsmåter:
		36		
		37		
<ul style="list-style-type: none"> Presentere menneskerettar og rettarn barn har, og reflektere over kvifor desse rettane finst samtale om identitet, mangfald og fellesskap og reflektere over korleis det kan opplevast ikkje å vere ein del av fellesskapet Reflektere over kven som har makt, og kva eit demokrati er, og utvikleforslag til korleis ein kan vere med på å påverke avgjerder 	Samfunnsfag: Verden er et fantastisk sted FN og FNs historie. Menneskerettigheter (Temaet blir en del av det tverrfaglige temaet demokrati og medborgerskap)	38	Gaia s. 128-141 Se film om FNs historie	<ul style="list-style-type: none"> Lese Uttrykke seg skriftlig Regne Uttrykke seg muntlig Arbeide digitalt Samarbeid
		39		
		40		
		41 (Høstferie ons, tors og fre)	Lese om menneskerettigheter, gjøre undervisningsopplegget « Den forsvunne journalisten »	
		42		
		43		
<ul style="list-style-type: none"> samtale om nokre viktige offentlege institusjonar og verksemder i Noreg og reflektere over kva dei betyr i livet til menneska Beskrive kultur- og naturlandskap i Noreg og samtale om korleis historiske og geografiske kjelder, inkludert kart, kan gi informasjon om landskap 	Samfunnsfag: Globus og kart -folk og språk	44	Gaia s.100-117	
		45		
		46	K&H: Makramè	
		47 (fri man og tirs)	K&H: Julestrømpe	
<ul style="list-style-type: none"> samtale om reglar og normer for personvern, deling og beskyttelse av informasjon og om kva det vil seie å bruke dømmekraft i digital samhandling bruke håndverktøy og sammenføringsteknikker i (tre, leire og) tekstil på en miljøbevisst og trygg måte (k&h) 	Samfunnsfag: Internett (Temaet blir en del av det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring)	48	Gaia s. 48-55 Velg oppgaver selv fra side 54 og 55	
		49	K&H: Julestrømpe	

<ul style="list-style-type: none"> gjennomføre kunst- og designprosesser ved å søke inspirasjon, utforske muligheter, gjøre valg og lage egne produkter (k&h) 				<ul style="list-style-type: none"> Individuelt arbeid
<ul style="list-style-type: none"> samtale om likheter og ulikheter mellom kjønnene, om kjønnsidentitet og om menneskets reproduksjon (naturfag) Utforske og presentere samfunnsfaglege spørsmål, søkje etter informasjon i ulike kjelder og vurdere kor nyttig informasjonen er til å belyse spørsmåla Reflektere over samanhengen mellom personleg økonomi og forbruk hos den enkelte samtale om identitet, mangfald og fellesskap og reflektere over korleis det kan opplevast ikkje å vere ein del av fellesskapet bruke tabeller og figurer til å organisere data, lage forklaringer basert på data og presentere funn (naturfag) bruke håndverktøy og sammenføringsteknikker i (tre, leire og) tekstil på en miljøbevisst og trygg måte (k&h) gjennomføre kunst- og designprosesser ved å søke inspirasjon, utforske muligheter, gjøre valg og lage egne produkter (k&h) 	<p>Samfunnsfag: Gutter og jenter</p> <p>(Temaet blir også en del av det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring)</p>	50	<p>Gaia s. 74-81 Velg oppgaver selv fra side 80-81</p> <p>K&H: Julestrømpe</p>	<ul style="list-style-type: none"> Fortelle fra egne erfaringer Lytte Løse oppgaver
<ul style="list-style-type: none"> 	Tema: Jul	51		<ul style="list-style-type: none"> Tegne
<ul style="list-style-type: none"> sammenligne modeller med observasjoner og samtale om hvorfor vi bruker modeller i naturfag formidle og vise fram eget arbeid gjennom utstilling (k&h) tegne form og dybde ved bruk av virkemidler som overlapping og forminskning (k&h) 	<p>Naturfag: Verdensrommet</p>	1	<p>Planeter i solsystemet vårt 82-87 K&H: Nyttårskunst</p>	<ul style="list-style-type: none"> Fargelegge
		2	<p>Stjernebilder 88-91 K&H: Nyttårskunst</p>	
		3	<p>Romforskning 92-93 Hvor mange planeter 94-95 K&H: Nordlysmaleri</p>	

		4	Nordlys 96-99 K&H: Nordlysmaleri	<ul style="list-style-type: none"> Spille
<ul style="list-style-type: none"> samtale om grenser knytte til kropp, kva vald og seksuelle overgrep er, og kvar ein kan få hjelp dersom ein blir utsett for vald og seksuelle overgrep (samf) beskrive hvordan muskler og skjelett fungerer, og knytte dette til bevegelse beskrive funksjoner i kroppens ytre forsvar og samtale om hvordan dette verner mot sykdom samtale om hva fysisk og psykisk helse er, og drøfte hvordan livsstil og trivsel påvirker helse samtale om likheter og ulikheter mellom kjønnene, om kjønnsidentitet og om menneskets reproduksjon designe og lage et produkt basert på en kravspesifikasjon undersøke hvordan tradisjonshåndverk, inkludert samisk håndverk, utnytter naturmaterialers egenskaper, og bruke erfaringer til å lage enkle bruksgjenstander (k&h) Presentere årsaker til at samane har urfolksstatus i Noreg, og beskrive forskjellige former for samisk kultur- og samfunnsliv før og no (samf) bruke håndverktøy og sammenføyningsteknikker i tre, leire (og tekstil) på en miljøbevisst og trygg måte (k&h) utforske mangfold i motiver og visuelle uttrykk i kunst fra ulike verdensdeler og lage en digital presentasjon (k&h) tolke former og symboler fra ulike kulturer og bruke disse i visuelle uttrykk (k&h) gjennomføre kunst- og designprosesser ved å søke inspirasjon, utforske muligheter, gjøre valg og lage egne produkter (k&h) 	<p>Naturfag: Kropp og helse</p> <p>(Temaet blir en del av det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring)</p>	5	Samene 176-177 En baby blir til 142-147 K&H: Samisk kunsthåndverk	
		6	Barnet vokser 148-149 K&H: Planlegge et spill i tre	
		7 (Vinter-ferie uke 8)	Å bli syk + vaksine 150-153 K&H: Lage et spill i tre	
		9	Psykisk+ fysisk 154- 161 K&H: Lage et spill i tre	
		10	Huden (Hentet fra Gaia 3 side 80-81) K&H: Lage mennesker i leire	
		11	Skjelettet og musklene (Hentet fra Gaia 3 side 82-83) K&h: Lage mennesker i leire	
		12 (Påske-ferie uke13)	Fordøyelsen (Hentet fra Gaia 3 side 84-85) K&h: Digital presentasjon	
		<ul style="list-style-type: none"> gi eksempler på god dyrevelferd og reflektere over hvordan dyrs behov kan ivaretas tegne form og dybde ved bruk av virkemidler som overlapping og forminskning (k&h) 	<p>Naturfag: Vi tar vare på naturen og dyra</p>	
15				
16				

<ul style="list-style-type: none"> • bruke enkle komposisjonsprinsipper i fotografi og digitale verktøy (k&h) 	(Temaet blir en del av det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling)		K&H: Komposisjon i fotografi og tegning	
<ul style="list-style-type: none"> • undre seg, stille spørsmål og lage hypoteser og utforske disse for å finne svar (naturf) • utforske teknologiske systemer som er satt sammen av ulike deler, og beskrive hvordan delene fungerer og virker sammen (naturf) • utforske og beskrive hvordan noen stoffer kan endre seg når de blandes med andre stoffer (naturf) • utforske observerbare størrelser som fart og temperatur og knytte dem til energi (naturf) • samtale om hva energi er, og utforske ulike energikjeder (naturf) • gjennomføre kunst- og designprosesser ved å søke inspirasjon, utforske muligheter, gjøre valg og lage egne produkter (k&h) • Utforske og gi dømme på nokre sider ved bærekraftig utvikling (samf) 	Regnmakerne – https://www.regnmakerne.no/ et undervisningsopplegg laget av Enova (Temaet blir en del av det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling)	17	Lære om og utforske fornybar/ikke fornybar energi	
		18	Forslag til ulike forsøk: <ul style="list-style-type: none"> • Ballongbil • (Kald drikke ved hjelp av sola) • 40: Maisgrøt • Holde en isbit i live (ulike materialer isolerer ulikt) • Is som smelter • 7: Hvordan kan salt få is til å smelte? • 8: Isbiter på snor • Varme steiner 	
		19 (Fri tors og fre)	K&H: Male snurrebass K&H: Redesign	
<ul style="list-style-type: none"> • Utforske og gi dømme på nokre sider ved bærekraftig utvikling (samf) • prøve ut ulike ideer og muligheter i gjenbruksmaterialer og formidle til andre hvordan man i egen hverdag kan bidra til å ivareta natur og miljø (k&H) 	Naturfag: Kildesortering og kretsløp (Temaet blir en del av det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling)	20 (Fri man)	Sortering av søppel 56-61 K&H: Redesign	
		21 (Fri man)	Hva skjer med søppelet? 62-67 K&H: Redesign	
		22	Kretsløpet i naturen 68-71 K&H: Redesign	
<ul style="list-style-type: none"> • Utforske kulturminne og korleis menneska levde i den tida kulturminna er frå, og samanlikne med korleis vi lever i dag • samtale om bruk, funksjon og materialvalg i ulike bygninger og lage skisser med forslag til ny arkitektur (k&h) 	Samfunnsfag: Historie der du bor	23	Sagn og myter 180-185 K&H: Bruer	
		24	Historiske spor 186-191 K&H: Bruer	